

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 25 juni 1887, kl. 12 midd.

Sammansatta stats- och bankoutsrottets utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition om ändring i kongl. förordningarne den 26 April 1861 angående dels en allmän hypoteksbank för riket samt dels de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända.

Uti en till Riksdagen öfverlåten, till sammansatta utskottets förberedande handläggning öfverlemnad proposition af den 6 april innevarande år (n:o 10) har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte bifalla, att § 17 och 20 i kongl. förordningen angående en allmän hypoteksbank för riket den 26 april 1861, sådana nämnda paragrafer lyda, den förra genom kongl. kungörelsen den 23 maj 1879 och den senare genom kungl. kungörelsen den 5 oktober 1866, äfvensom § 22 i kongl. förordningen den 26 april 1861 angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola lända till efterrättelse, enligt den lydelse sistnämnda paragraf erhållit genom nyssberörda kongl. kungörelse den 23 maj 1879, må erhålla följande förändrade, lydelse, nemligen:

Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 4 Saml. 2 Afd. 3 Häft.

(Nuvarande lydelse.)

(Af Kongl. Maj:t föreslagen lydelse.)

A) *Förordningen angående allmänna hypoteksbanken.*

§ 17.

Af det öfverskott, som å förvaltningsbidraget från hypoteksföreningarna kan uppstå, skall bildas en reservfond och ingen återbetalning till föreningarna af dessa medel ega rum förr än reservfonden uppgått till en million femhundra tusen riksdaler riksmünt utöfver det värde, hvartill hypoteksbankens fastighet är bokförd. Då besparingarna öfverstiga nämnda helopp, skall öfverskottet vid hvarje års bokslut i räkning tillgodoföras de i hypoteksbanken delaktiga föreningarna i mån af sammanlagda beloppet af de förvaltningsbidrag, hvar och en förening till banken erlagt.

När reservfonden uppgår till ofvannämnda summa, erlægges icke bidrag till hypoteksbankens förvaltningskostnader i annat fall, än att bankens för ändamålet afsedda inkomster under något år ej dertill varit tillräckliga.

§ 17.

Af den behållning, som å hypoteksbankens rörelse kan uppstå, sedan bankens förvaltningskostnader blifvit bestridda och vederbörliga afskrifningar verkställda, bildas en reservfond, hvilken, så länge hypoteksbankens verksamhet fortfar, icke annorlunda må komma hypoteksföreningarne till godo än dels genom nedsättning uti eller befrielse från utgifvande af det i § 11 omförmälda bidrag till gäldande af hypoteksbankens förvaltningskostnader och dels genom nedsättning i föreskrifven ränta å de till föreningarne utlemnade amorteringslån, allt på sätt och i den ordning här nedan stadgas.

Då det i hypoteksbankens ofvan angifna behållning ingående årliga ränteöfverskott, efter afdrag af de belopp, som erfordras så väl för afskrifning enligt antagen plan å kapitalrabatträkningarne som för debiterade annuitetsomkostnader, befinnes tillräckligt att betäcka bankens förvaltningskostnader, ega delgarne vid allmän sammankomst besluta, att bidrag till gäldande af samma kostnader ej må från föreningarne utgå; dock skall skyldigheten för föreningarne att gälda

dylikt bidrag åter inträda, derest sådant under något år för förvaltningskostnadernas betäckande skulle finnas erforderligt.

Då det årliga ränteöfverskottet, efter afdrag af förutnämnda afskrifningar jemte förvaltningskostnaderna, uppgår till en tiondedels procent af ursprungliga beloppet utaf de hos föreningarne utestående amorteringslån, må en motsvarande nedsättning i räntefoten å samma lån kunna af delegarne beslutas.

§ 20.

Hvarje år etc. (se vidstående § 20 till och med orden: i § 17 är stadgadt, beslutas), huruvida och till hvad belopp utdelning af vinsten skall ega rum. Hvad i öfrigt etc. (se vidstående § 20 till slut).

§ 20.

Hvarje år, efter det revisionen af hypoteksbankens förvaltning blifvit afslutad, skall allmän ordinarie sammankomst emellan bankens delegare ega rum i hufvudstaden å dag, som i sådant afseende på nästföregående sammankomst bestämmes, och hvarje förening dertill sända tre ombud, af hvilka minst ett bör af föreningens syrelse vara ledamot. Fullmäktige i riksgäldskontoret skola ock ett ombud dertill utse.

På denna sammankomst, dervid revisorerna, så vidt ske kan, böra vara tillstädes, skall revisionsberättelsen till granskning företagas, beslut rörande décharge för styrelsen fattas och val af de ledamöter och suppleanter, som af föreningarne skola utses för att i styrelsen ingå, tillika då anställas. Äfven må vid ordinarie sammankomst

icke allenast, till efterrättelse för samtliga i hypoteksbanken delegande hypoteksföreningar, de grunder bestämmas, efter hvilka inom hvarje förening särskild värdering af jordegendom förrättas skall i de fall, der delegare i hypoteksförening vill låta sin delaktighet i föreningen efter sådan grund beräknas, utan ock, under iakttagande af hvad i § 17 är stadgadt, beslutas om nedsättning uti eller upphörande af förvaltningskostnadsbidraget äfvensom om nedsättning i räntefoten å de hos föreningarne utestående amorteringslån. Hvad i öfrigt på förvaltningen kan hafva afseende må likaledes vid ordinarie sammankomst under öfverläggning och beslut tagas; men der fråga väckes om utverkande af ändring i denna förordning eller förordningen angående grunderna för hypoteksföreningars bildande, må beslut derom ej förr än på nästa allmänna sammankomst kunna fattas. Sådan fråga måste vara skriftlig samt åtföljd af styrelsens och revisorerens utlåtanden, för att kunna anses vid allmän sammankomst väckt.

Bestämmande af arfvoden och aflöningar för ledamöterna i hypoteksbankens styrelse äfvensom för bankens tjänstemän ankomme ock på beslut af delegarne vid allmän ordinarie sammankomst.

B) *Förordningen angående de allmänna grunderna för hypoteksföreningars bildande och verksamhet.*

§ 22.

Af det förvaltningskostnadsbidrag etc. (se vidstående § 22 till och med orden: från banken erhållit), men när hypoteksbankens reservfond uppgår till en million femhundredratusen riksdaler utöfver det belopp, hvartill bankens fastighet finnes bokförd, erlägges icke till bankens förvaltningskostnadsbidrag, utom för den händelse, att något år bankens förvaltningskostnad icke genom dertill afsedda tillgångar betäckes, i hvilket fall det åligger samtliga i banken delegerande föreningar att, i förhållande till hvarderas då befintliga skuld till banken, fylla bristen.

§ 22.

Af det förvaltningskostnadsbidrag, som, enligt § 13, låntagande delegare i hypoteksförening bör till föreningen erlägga, skall till hypoteksbanken för bestridande af dess förvaltningskostnader årligen inbetalas af hvarje hypoteksförening, som i banken undfått lån, en sextondedels procent, beräknad på det lånebelopp, föreningen från banken erhållit; dock må, efter delegarnes enligt § 20 i förordningen angående hypoteksbanken derom fattade beslut, föreningarnes bidrag till bestridande af bankens förvaltningskostnader kunna nedsättas eller alldeles upphöra; men om, sedan sådant blifvit af delegarne beslutadt, under något år bankens förvaltningskostnader icke genom dertill afsedda tillgångar betäckas, åligger det samtliga i banken delegerande föreningar att, i förhållande till hvarderas då innehafvande amorteringslån, hos banken fylla bristen.

Af den kongl. propositionen inhemtas, att, sedan delegarne i allmänna hypoteksbanken vid två på hvarandra följande sammanträden åren 1885 och 1886 för sin del beslutat de nu af Kongl. Maj:t föreslagna förändringar uti ifrågavarande paragrafer, allmänna hypoteksbankens styrelse på uppdrag af delegarne hos Kongl. Maj:t anhållit

om stadfästelse å de sålunda ifrågasatta ändringarna, hvilka hufvudsakligen afsåge att möjliggöra ej allenast nedsättning i eller befrielse från utgifvandet af föreskrifvet bidrag till gäldande af hypoteksbankens förvaltningskostnader, utan äfven nedsättning i den för närvarande bestämda räntefoten å de till hypoteksföreningarne utlemnade amorteringslån. I afseende å hypoteksbanken genom öfverskottet å hypoteksföreningarnes förvaltningsbidrag bildade reservfond vore för närvarande föreskrifvet, att, då samma fond öfverstege 1,500,000 kronor, utan inberäkning af det värde, hvartill hypoteksbankens fastighet vore bokförd, öfverskottet skall i räkningen tillgodoföras hypoteksföreningarne i mån af sammanlagda beloppet af de förvaltningsbidrag, hvarje förening till banken erlagt, samt att, då reservfonden uppgått till berörda belopp, förvaltningsbidrag icke vidare skall erläggas i annat fall än då bankens för ändamålet afsedda inkomster under något år befunnits vara dertill otillräckliga. Enligt de nu föreslagna ändringarne skulle hypoteksbankens reservfond ej kunna tillgodokomma föreningarne annorlunda, än att dels när hypoteksbankens årliga ränteöfverskott efter afdrag af föreskrifven afskrifning å kapitalrabatträkningarne och debiterade annuitetsomkostnader funnes tillräckligt att betäcka bankens förvaltningskostnader, bankens delegare egde fatta beslut om nedsättning i eller upphörande af bidrag till gäldande af samma kostnader, dels ock, när det årliga ränteöfverskottet efter afdrag af berörda afskrifningar jemte förvaltningskostnaderna uppginge till en tiondedels procent af ursprungliga beloppet utaf de hos föreningarne utestående amorteringslån, en motsvarande nedsättning i räntefoten för samma lån kunde af delegarne beslutas.

Enär de af hypoteksbankens styrelse sålunda föreslagna ändringar i bestämmelserna angående bankens reservfond otvifvelaktigt vore egenade att befordra hypoteksföreningarnes och derigenom äfven den låntagande allmänhetens fördel, och då samma ändringar icke syntes kunna leda till någon minskning i hypoteksbankens förmåga att uppfylla sina ingångna förbindelser, hade Kongl. Maj:t funnit skäl föreslå Riksdagen att för dess del besluta ifrågavarande ändringar.

Då utskottet sålunda inhemtat, att allmänna hypoteksbankens delegare vid två särskilda allmänna sammankomster för sin del beslutat de här ofvan angifna, af Kongl. Maj:t nu föreslagna ändringar uti ifrågavarande stadganden, och ej funnit något att erinra emot bifall till dessa ändringsförslag, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i för-
varande proposition föreslagit.

Stockholm den 25 juni 1887.

På det sammansatta utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHJELM.

N:o 5.

Sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande, med anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i afseende å hypoteksbankens och hypoteksföreningarnas omorganisation.

Till sammansatta utskottets behandling har hänvisats en inom Riksdagens Andra Kammare af herr *J. Sjöberg i Bodaryd* väckt motion (n:o 84), i hvilken på anförda skäl föreslagits, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte med första som ske kunde låta genom sakkunnige män utreda, på hvad sätt ny afdelning af hypoteksbanken och hypoteksföreningarne borde tillkomma dels för upptagande af lån mot billigare ränta och dels tillhandagå lånesökande med lån mot minst en procent lägre ränta än nu, samt vidare föreslå den amortering och de öfriga vilkor, som med utredningen i detta af motionären angifna syfte kunde ega sammanhang, samt att förslag i sådant afseende måtte föreläggas 1888 års Riksdag.